

روهظ؛ لی وأت (ج)

میری رک نآرق رد ی عوضوم لصا تاماظن

رگی د یاج زا ار رصانع همه، دش رارقرب هیآ نی رد [1] ی عوضوم لصا ماطن کی یتقو هک دوش یم «**هربقا**» تقو نآ، نینموملاریما دش «**ناسنالا لتق**» یتقو. میهدب قیبطت میه اوخب میروایب، دنک یم توافت همه «**هرفکا ام**».

ضرق یلبق رهظ ماطن زا هک یطابترا هن اما، دنطبترم مه هب همه، لی وأت دیدج یاضف رد یضعب. دننک یم یراذگاج ار شا هناد هناد میسرپب ماما زا رگا هک شدوخ اب بسانم یزیچ. میریگب یم یراذگاج. دننک یم رارقرب ار ماطن نامه ترضح. دینیب یم تسه مه رت لصفم هک لی وأت تایاور [2] دشاب لخادت هک نی هن، دوش یم انعم، شدوخ بسانم دیدج ماطن رد؛ دننک.

تاروهظ «» = تاماظن

سونام نآ اب ماع فرع هک ار هچ ره، تسا فلتخم یاه ماطن انعم زا رثکا رد طفل لامعتسا هک اچنآ زا نهذ رد امش رگا اما، دراذگ یم نآ رب ی فرع روهظ مسا - ار شا عوضوم لوصا و شا هیلوا رصانع نآ - تسا دیشروخ ییوگ یم، یسونأم الاح ات امش دیتفگ وا هب؛ دیرک ضوع ار لوصا یدابم، ماع فرع نیمه کی رد دیرب ار وا ینهذ یدابم رگا. ادخ ربمغی پی نیعی دیشروخ دعب هب الاح زا. درک عولط هک تسا نی روهظ لای عجری، لی وأت لای نیعی. دوش یم ضوع مه روهظ، رگی د ماطن.

زا یضعب. ماع فرع نهذ سونام نیعی روهظ زا روظنم مییوگ یم! تسا رهظ فالح هک لی وأت دیشروخ یم دیشروخ یتقو نیعی. دراد ی فرع روهظ مییوگ یم؛ تسا فرع نهذ سونأم، هیرکف لوصا یدابم کی رد ار وا نهذ دیرب یتقو اما. یجراخ دیشروخ قادصم هب ناشدوخ سنا رطاخ هب دنمهف یم ار نی یم یتقو هک درادن انعم رگی د الاح. دوش یم ضوع مه اه نآ دوخ یارب روهظ رگی د الاح، رگی د یاضف نینموملاریما غارس دور یم ماطن نآ رد. یجراخ رمق غارس دورب اه نآ نهذ رمق دیشروخ.

تالی وأت همه الا و ماع فرع نهذ رد تسانعم نآ یدابم ندوب سونأم مدع، شن دوب لی وأت هجو، لی وأت، دن تاروهظ دیور یم اضف نآ رد یتقو تالی وأت همه و دن لامعتسا.

تایضایر، هفسلف رد (Axiome: یوسنارف هب) مویسکآ ای نوناق نُب، تشادُنُب، عوضوم لصا [1] نآ یور زا و دوش یم هتفریذپ ضرفشیپ لکش هب و تابثا. نودب هک تسا یاهرازگ، کیزیف و قطنم فیرعت کیسالك هفسلف رد هک نانچنآ تایهیدب ای لصا. دنوش یم جارختسا اهورازگ ریاس یهیدب ای حضاورپ هک (دوش یم هئارا نیدامن تروص هب بلغا تایضایر رد) تسا یاهرازگ، تساهدش لصا، نیاربانب. تسا شریذپ دروم، دشاب حرطم نآ دروم رد یلاؤس ای ثحب هکنیا نودب و تسا ای قطنم رد هک نانچنآ؛ درگی رارق هدافتسا دروم اعدا ای لالدتسا یارب ییانبم ناونع هب دن اوتیم آلماک موهفم هک تساهدش هتفرگ (axioma) یانوی هژاو زا هژاو نی. تسا موسرم تایضایر

دنکیم لقتنم ار یهیدب ای حضاو، بسانم، تسرد

تسا لالدتسا یارب یغورش هطقن ای ضرفشپ، لصا، نردم قطنم رد

رایسب، نآیدنب عوضوم لصا میراد (تایضایر ای **کیزیف** رد آلومعم) یاهیرطن هک یم اگنه آلومعم اب ناوتیم ار هیرطن نآ یاههرازگ مامت هک دهیم ناشن راک نیا، دوب دهاوخ ابیز و شخب تذلل دروآ تسد هب "عوضوم لصا" یکدنا رایسب دادعت نترفریذپ.

هچخیرات

موس هدس) **سیدی مشرا**، دندرک شناد دراو **ینانوی** نادنم شناد، راب نیتسخن یارب ار اهه یضق و اهلصا ماجنارس ات. تساهدرک هدافتسا «هیضق» و «لصا» زا اهراب، دوخ یاهباتک رد (دالیم زا شپ یسدنه یاهه یضق و اهلصا، باتک هدزیس رد دوخ **لوصا** باتک رد (دالیم زا شپ موس هدس) **سیدی لقا**، تساهدرک مظنم ار

نیتسخن، هنومن یارب، تسا هدیمن (تساوخ ~ postulate) **التسوپ** سیدی لقا، ار اهلصا زایرامش هطقن و دنیب هلصاف نیرتهاتوک: تساهدش میظنت بیترت نیا هب، سیدی لقا لوصا رد التسوپ «دنکیم لصو مه هب ار اهنآ هک تسا یتسار طخ».

یسیدی لقا هسدنه لوصا

جارختسا ریز لصا چنپ زا (**سروغاثیف** هیضق لاثم یارب) **یسیدی لقا** هسدنه ایاضق مامت دنوشیم:

دزاسیم صخشیم ار درف هب برصحنم طخ کی هطقن و د ره: لوا لصا

داد دادتما تسار طخیور تیاهن یب ات ناوتیم ار طخهراپ ره: مود لصا

دومن مسر هریاد کی ناوتیم عاعش ناونع هب طخهراپ کی و زکرم ناونع هب هطقن کی اب: موس لصا

دناق اب طنا لباق رگید کی اب همئاق ایایاوز همه: مراهچ لصا

P زا هچنانچ دراد دوجو M دننام طخ کی اهنت، نآ رب عقاو ریغ P هطقن و L طخ ره یازا هب: **مچنپ لصا**، تسا یزاوم L اب و درذگیم

دنچ دیاب هک روطنام، میراد زاین **طخ** و **هطقن** دننام میهافم هب، عوضوم لوصا نیانایب یارب نودب زین ار موهفم دنچ تسا مزال، دنوش جارختسا اههرازگ هیقب ات میریذپ تابثان و دب ار هرازگ لوصا دوشیم هدی هک روطنام، دنیوگیم «اههدش نترفیت» میهافم نیا هب. میریذپ فیرعت (ایدپ یکی و تیاس). دنیام نیم رطن هب یهیدب و هداس رایسب، مچنپ لوصا زج هب، **یسیدی لقا** هسدنه

هرازگ ریاس، مویسک آدنچ شریذپ اب امش هک ییاج؛ دراد درب راک تایضایر رد رتشیب مویسک آهژاو، خیرات کی تامویسک آماظن نیرتفورعم. دیزاسیم ار ناتماظن و دینکیم جانتنسا اهنآ زا ار اه هدش انشآ نآ اب هسردم رد رتشیب و رتمک ام همه هک تسا (حطسم هسدنه =) یسیدی لقا هسدنه اهمویسک آزا یکی رگا اذل. دوشیم انب اهنآ رب ماظن کی لک و دنتسه اهماظن هدولاش اهمویسک آ. میا دوخ اما، (داتفا یسیدی لقا هسدنه یارب هک تسا یقافتا نیا و) دوشیم ضوع ام ماظن، مینک ضوع ار

هلاقم؟ مریذپب ار مویسکاآ هک دهم هزاجا ام هب یزیچ هچ ؟تسیچ شتیهام ؟تسیچ مویسکاآ (مویسکاآ هرابرد)

لصا ،نیزاغآ هراگانا دودحم دادعت زا نآ شیداییپ دنور هک تسا یراتخاس ی عوضوم لصا متسیس دوشیم هدنارتسگ و زاغآ یقطنم دعاوق و (نیزاغآ یاههرازگ) عوضوم

نیزاغآ یاههراگانا ؟

نودب ،نآ ینعم هک تسا نخس نادیم کی رد میهافم نآ [هدشنفیرعت ترابع زین] نیزاغآ هراگانا و هریاد ،طخ نوچ ییاههراگانا یسدیلقا هسدنه رد لاثم یارب .دوش هتشاگانا مهفلباق ،فیرعت دنتسه هدشنفیرعت اهنآ دننام

• یفیرعت یاههراگانا :

(صخشم دعاوق قبط هک دنتسه نخس نادیم رد میهافم نآ (اههدشنفیرعت ای) یفیرعت هراگانا دنشاب هدمآتسدهب هدشنفیرعت یاههراگانا زا (فیرعت راتخاس

عوضوم لصا ؟

دودح هک یمسق هب ،تسا نخس نادیم رد یاهرازگ ترابع کی [تشادنب / نیزاغآ هرازگ ای] عوضوم لصا هتشاگانا یهیدب اهنآ یتسرد و دنشاب نخس نادیم رد یفیرعت یاههراگانا ای نیزاغآ یاههراگانا نآ دوش

دنایسدیلقا هسدنه عوضوم لوصا ریز رد ۵ ات ۱ هرازگ لاثم یارب

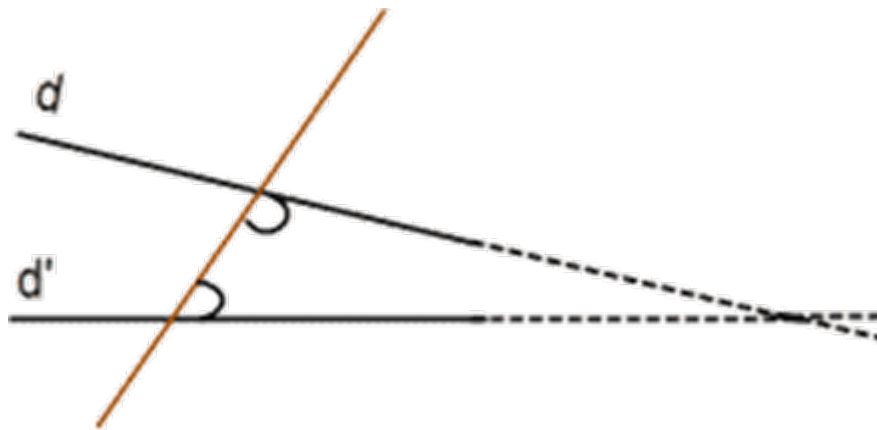
۱- دنارذگ طخ کی ناوتیم هطقنود ره زا

۲- دنارتسگ دودحمان رس ود زا ناوتیم ار طخهراپ ره

۳- درک مسر مولعم غاعش و زکرم اب ناوتیم ار هریاد کی

۴- دنربارب همئاق یاههشوگ هم

۵- رد یلخاد یاههشوگ عمج هزادنا رگا ،دنوش عطق یموس تسار طخ اب هحفص رد d' و d طخ ود رگا ۵- عمج هک یفرط نامه رد ،همادا تروص رد d' و d طخ ود هاگنآ دشاب همئاق ود زا رتمک موس طخ فرطکی ؟ .دننکیم عطق ار رگیدکی ،تسا همئاق ود زا رتمک یلخاد یاههشوگ

سدیلقا مچنپ لصا.

: رارقهب نآ روهشم تروص اب مچنپ لصا زا تروص نی

درک مسرر نآ اب یزاوم طخ کی ناوتیم رثکادح طخ کی زا چراخ هطقن ره زا

تسا روهشم [Playfair's axiom](#) ری ف یلپ عوضوم لصا هب ریخا تروص. تسا زرامه

جاتنتسا دعاوق ؟

ییاههرازگ زا ربتعم جاتنتسا ناکما هک دنتسه ی دعاوق ی عوضوم لصا هاگتسد رد جاتنتسا دعاوق
دنزاسیم نکمم ار دن اضورفم همدقم ناوئعهب هک

ی عوضوم لصا هاگتسد ؟

:لماش ی عوضوم لصا هاگتسد کی

۱- یزاغآ یاههراگانا دودحم دادعت

۲- هعوضوم لوصا

۳- جاتنتسا دعاوق دودحم دادعت

تسا.

دعاوق ینمض روطهب و هعوضوم لوصا، یزاغآ یاههراگانا نایب زا دعب یسدیلقا هسدنه رد، لاثم یارب
یزاغآ یاههراگانا هیآپ رب: ینعی. هتخادرپ هدیما یسدیلقا هسدنه هچنآ دندارتسگ هب، جاتنتسا
هیآپ رب، یقطنم جاتنتسا دعاوق ندرک راک: زنی و ؛[ندرک فیرعت] نتخاس دیدج میهافم راهریجنز
ندرک جاتنتسا دیدج هیضق راهریجنز و، اههتشاگانا نب

:هعوضوم لوصا هاگتسد رد ناهرب ؟

ره هک یمسق هب، تسا یاهرازگ یاهترابع زا یهانتم یاهریجنز ی عوضوم لصا هاگتسد رد ناهرب کی
راک طسوت و هریجنز یلبق یاهترابع زا ای دشاب هاگتسد نآ عوضوم لصا کی هریجنز نیاترابع

دشاب هدمآ تسد هب هاگتسد نآ جاتنتسا دعاوق ندر.

هعوضوم لوصا هاگتسد رد هیضق ؟

نآ رد یناهرب رگا طقف و رگا تسای عوضوم لصا هاگتسد کی رد هیضق کی یاهرازگ-ترابع کی دشاب نآ رصنع نیرخآ یاهرازگ-ترابع نی هک دشاب هاگتسد.

تسای هیضق کی عوضوم لصا ره، هیضق فی رعت رب انب :

هعوضوم لوصا لالقتسا ؟

لوصا زایاهومجمریزچه رد یوضع رگا دنیوگ لقتسم ار یعوضوم لصا هاگتسد کی هعوضوم لوصا هک، هاگتسد نآ هعوضوم لوصا زا، هاگتسد نآ جاتنتسا دعاوق طسوت، دناوتب هک دشابن نآ هعوضوم دیآ تسد هب، دنتسین هعومجمریز نی رد.

هعوضوم لوصا هاگتسد یراگزاس ؟

هاگتسد نآ رد ودره نآ ضیقن و یاهرازگ ترابع کی رگا تسای رازگاس یعوضوم لصا هاگتسد کی دنشابن هیضق.

لاثم دنج [2]

نع لضملا نع حلص نب لیجم نع ریمع یبأ نب دمحم نع هیبأ نع هللا همحر میهاربإ نب یلع لاق یذلا مطعألا هللا مسا فورح نم عطقنم نآرقلا یف فرح لك و ملا :لاق هنأ ع رفج یبأ نع رباج لاقف هیف بیرال باتكلا كلذ هلق تلق لاق باجیف هب وعديف ع امامإلا و لوسرلا هفلؤی و نوقتملا مه انتعیشل ناتیآلاف نیقتملل یده امامإ هنأ هیف كشال ع نی نمؤملا ریمأ باتكلا لاق نوقفنی مهانقرز امم و عجرلا و ع مئاقلا مایق و روشنلا و ثعبللا وه و بیغللاب نونمؤی نیذلا (۳۳ ص ؛ قره اطلال قرتعلا لئاضف یف قره اطلال تاییآلا لیوأت)نولتی نآرقلا نم مهانملاع امم

«(مالسلا هیلع) یلع قیالو، معن» :لاق ؟رشبلل یركذلإ یه ام و :تلق

«قیالولا» :لاق ؟ربكلا یدحلإ اهنإ :تلق

اهنع رخأت نم و ،رقس نع رخأ انتیالو یلإ مدقت نم» :لاق ؟رخأتي وأ مدقتی نأ مك نم ءاش نم :تلق «انتعیش هللا و مه» :لاق نی میلال باحصألا «رقس یلإ مدقت

نولصیال و هدعب نم ءایصوالا و دمحم یصو لوتن مل انإ» :لاق ؟نیلصملا نم كن مل :هل تلق «مهیلع

«نیضرم قیالولا نع» :لاق ؟نیضرم قركذتل نع مهل امف :تلق

(۵۲۸ 5 ج نآرقلا ریسفت یف ناهربلا) .«قیالولا» :لاق ؟قركذتل اهنإ لك :تلق

اذل لیلال و لج و زع هللا لوق یف ع هللا دب یبأ نع دیزی نب رباج نع رمش نب ورمع نع اعوفرم ءاج ماق اذل مئاقلا وه و یلجت اذل راهنلا و مئاقلا مایق موی وه و مایقلا موی یلإ سیلبإ قلود لاق یشغی

ةنجل اى ىرسىلل ىرسىنسف لىطابل اىقتا و قحلا ىسفن اىطعا اىقتا و اىطعا نم اماف هلوق و

ىنسحلاب بذك و قحلا نع لىطابلاب ىنغتسا وقحلا نع ىسفن بىنعى ىنغتسا و لخب نم اماف و
ن اهلوق اماف و رانلا ىنعى ىرسىنسف ىسفن نم ع ىمئالا و بلاط بىبأ ن بىلع ىالوب
مئالا وه لاق اىطلا اران مكترذنا اىلوالا و ىخالل انلا ن ا و ىدلا وه اىل ن اىنعى ىدلا انىل
ودع وه لاق اىقشالا اىل اىلصى ال نىعست و ىعست و ىمئام عست فلأ لك نم لىق بىضغلاب ماق اذا
فى ىرهاطلا اىالا لىوات). ىنعىش و ع نىنمؤملا رىمأ كاذا لاق اىقتالا اىبنجىس و ع دمحم لآ
(٧٨١-٧٨٠ ص؛ ىرهاطلا ىرتعلا لىاضف

درىگب دوخ هب لىباقتم اىنعم ود، ماظن ود رد دناوت ىم هم لك كى اىتح، ىعوضوم لصا تاماظن رد
رد اما تسا ىما ىن ب لىبق زا توغات تلود اىنعم هب اىاور زا اىاىسب رد هك لىل لىوات دننام
تسا ىتفر راک هب رىتب ح هلود اىنعم هب مه و مالىسلا مهىل ىمئالا اىنعم هب مه رجف هروس

دىزى ن ب رباچ نع، رمش ن ب ورمع نع، اعوفرم دانس اىل اب ىور: [لاق]، ىفج نلا نىدلا فرش -«1»/ 11587
هىل (مئالا وه رجفلا رجفلا و: لج و زع هلق): لاق، (مالىسلا هىل) هلا دب بىبأ نع، ىفج نلا
و نىنمؤملا رىمأ عفشللا و نىسحلا اىل نىسحلا نم (مالىسلا مهىل) ىمئالا رشع لائل و: (مالىسلا
هىف، رىتب ح هلود ىه رسى اذا لىلل و: هل كى رشع ال هحو هلا وه رىتولا و، (مالىسلا هىل) ىمطاف
(٦٥٠ ص: 5، ج، نآرقلا رىسفت ىف ناهربلا).» (مالىسلا هىل) مئالا هلود اىل ىرسىت

#1 ىن بىزاب

... طسوت 17:08:32 2025 لىروأ 24 هدى داچا

... طسوت 17:11:35 2025 لىروأ 24 هدى اىسرىور هب